

7. PRZYRODA

7.1. Prawodawstwo Unii Europejskiej w zakresie ochrony przyrody

Ochrony przyrody pośrednio dotyczą unormowania kilku dyrektyw Unii Europejskiej np. związanych z gospodarką wodną, odpadami, rolnictwem itp. Najistotniejsze dyrektywy, które są wiążące dla Polski w zakresie ochrony przyrody to:

- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (tzw. **Dyrektywa Ptasia**).

Dyrektywa ta zobowiązuje państwa członkowskie do ochrony i zachowania wszystkich gatunków ptaków, ale w sposób szczególny odnosi się do gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadkich, wymienionych w załączniku I Dyrektywy. Kluczowy, z punktu widzenia ochrony obszarowej, jest zapis, który nakłada obowiązek ochrony miejsc gniazdowania, zimowania i kolonii lęgowych gatunków ptaków ginących w Europie poprzez wyznaczenie ich jako **obszarów specjalnej ochrony** (OSO).

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. **Dyrektywa Siedliskowa**), która określa sposób typowania, metodykę tworzenia i cele obszarów Natura.

Dyrektywa ta wskazuje:

- typy siedlisk przyrodniczych (załącznik I) oraz gatunki zwierząt i roślin (załącznik II), dla ochrony których państwa członkowskie zobowiązane są wyznaczyć **specjalne obszary ochrony** (SOO),
- gatunki zwierząt i roślin, które państwa członkowskie zobowiązane są objąć ochroną ścisłą (załącznik IV),
- gatunki zwierząt i roślin, które są przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, ale mogą podlegać gospodarczemu użytkowaniu (załącznik V).

Zgodnie z wytycznymi Dyrektywy Siedliskowej każde państwo członkowskie UE jest odpowiedzialne za utrzymanie spójności ekologicznej w ramach Sieci Natura 2000. Podejście do tego zadania jest wypracowywane przez kraje członkowskie indywidualnie w oparciu o ich dorobek w zakresie ochrony przyrody, tradycję, a także inne uwarunkowania.

Należy podkreślić, że ochronie nie będzie podlegał cały obszar Natura 2000, a tylko siedliska przyrodnicze oraz siedliska gatunków roślin i zwierząt, dla których ustanowiono dany obszar. Celem działań ochronnych jest skuteczne przeciwdziałanie różnym zagrożeniom lub przywrócenie utraconych walorów, przeciwdziałanie przekształceniom siedlisk i niekorzystnym

zmianom populacji roślin i zwierząt, reprezentujących gatunki uznane za priorytetowe.

Ważnym aspektem tworzenia planów ochrony obszarów włączonych do Sieci Natura 2000 będzie próba ich integracji z innymi programami, np. opracowywanymi w zakresie turystyki, rozwoju obszarów wiejskich, polityki leśnej i zalesieniowej, gospodarki wodnej itd. Pierwszoplanowe znaczenie będzie miała także możliwość wykorzystywania instrumentów finansowych sprzyjających ochronie przyrody na obszarach rolniczych.

7.2. Zobowiązania Polski w zakresie ochrony przyrody w procesie akcesji do Unii Europejskiej – Natura 2000

W polskim prawodawstwie ochronę siedlisk realizowano dotychczas w ramach krajowego systemu obszarów chronionych. Wobec planowanego wstąpienia Polski do Unii Europejskiej podjęto działania zmierzające do dostosowania polskiego prawa ochrony przyrody do wymogów unijnych.

Jednym z najważniejszych aktualnie zadań krajów członkowskich, jak również krajów akcesyjnych, jest utworzenie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, która ma pełnić kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej terytorium Wspólnoty poprzez zabezpieczenie zagrożonych rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk zagrożonych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Stosownie do regulacji zawartych w Dyrektywie Siedliskowej, państwa członkowskie uczestniczą w tworzeniu Sieci Natura 2000 proporcjonalnie do reprezentacji na ich terytorium rodzajów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków. Identyfikacja obszarów i wprowadzanie w życie przepisów służących ich ochronie to najtrudniejsze zadania związane z tworzeniem Sieci Natura 2000.

Każdy kraj sam przygotowuje propozycję sieci na jego terytorium. Ważne jest to, że kryteria wyznaczania zgodnie z dyrektywami mają wyłącznie charakter przyrodniczy – ocenia się więc stan obszaru, zagrożenia, stopień izolacji, wartość dla zachowania gatunku lub typu siedliska w skali globalnej itp. W tym przypadku jakiegokolwiek uwarunkowania ekonomiczne nie są brane pod uwagę. Potrzeba ochrony przyrody została uznana za nadrzędną. Komisja Unii Europejskiej, w porozumieniu z zainteresowanymi krajami, ustala ostateczną listę obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW), które wejdą w skład sieci. Dla zatwierdzonych elementów sieci opracowuje się priorytety ochrony, ustala konieczne działania ochronne, a w miarę potrzeby tworzy plany ochrony. Wyznaczeniu obszarów do ochrony, a następnie ustalaniu zasad

ochrony, powinny towarzyszyć konsultacje społeczne.

Jeśli kraj nie zaproponuje włączenia do sieci obszarów, które na to zasługują, Dyrektywa przewiduje procedurę wymuszenia ochrony przez Komisję UE.

Ochrona obszaru w ramach sieci NATURA 2000 nie wyklucza jego gospodarczego wykorzystania. Jednakże każdy plan lub przedsięwzięcie, które może w istotny sposób oddziaływać na obiekt wchodzący w skład sieci, musi podlegać ocenie oddziaływania jego skutków na ochronę obiektu. Zgoda na działania szkodzące obiektowi może być wyrażona wyłącznie w określonych przypadkach i pod warunkiem zrekompensowania szkód w innym miejscu (w celu zapewnienia spójności sieci). Kompensacje mogą być różne, np. odtworzenie podobnych siedlisk przyrodniczych i miejsc bytowania gatunków na innym obszarze, zastosowanie takiej tendencji przy realizacji przedsięwzięcia lub zastosowanie rozwiązań, które będą minimalizowały negatywne skutki dla siedlisk i gatunków, np. poprzez budowanie przejść dla zwierząt, pod albo nad budowaną drogą, wykonanie urządzeń dla ochrony bilansu wodnego.

Stan chronionych siedlisk i gatunków, a także sytuacja na obszarach wchodzących w skład sieci muszą być monitorowane. Dyrektywa przewiduje również procedurę deklasyfikacji SOO w przypadku utraty wartości na skutek naturalnych procesów.

Dla obszarów Natura 2000 nie ustanawia się zakazów, tak jak dla innych form ochrony, np. parków narodowych, rezerwatów przyrody. Jedynym wskazaniem jest, aby stan siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ustanowiono obszar Natura 2000, nie uległ pogorszeniu.

Wyznaczenie obszaru Natura 2000 nie oznacza jego wyłączenia z dotychczasowego sposobu użytkowania turystycznego i rekreacyjnego. W wielu obszarach z pewnością nastąpi rozwój turystyki, gdyż wyznaczenie obszaru Natura 2000 wskazuje na jego wysokie wartości przyrodnicze, które zawsze stanowią zainteresowanie turystów.

Metoda postępowania w wyznaczaniu ostoj rangi europejskiej jest prosta – przynajmniej w teorii. Na obszarze całego kraju określa się obszary, na których występują siedliska lub gatunki z załączników do ww. Dyrektyw, a następnie ustala, które z tych obszarów są niezbędne do zachowania dużych populacji roślin, ptaków, zwierząt lub powierzchni siedlisk. Metoda ta wymaga jednak dysponowania pełną wiedzą o środowisku przyrodniczym kraju, zebranej w formie zintegrowanej bazy danych, szerokich konsultacji społecznych oraz wykwalifikowanej kadry urzędniczej. W procesie tym ważną rolę powinny pełnić także samorządy, administracja państwowa, organizacje pozarządowe i środowiska eksperckie.

W Polsce proces wyznaczania ostoj przebiega z dużymi oporami, zarówno z uwagi na brak informacji o otaczającej nas przyrodzie, brak baz danych

i map siedlisk przyrodniczych, jak i na brak tradycji dialogu społecznego oraz odpowiednio przeszkolonej administracji. Natura 2000 budzi wiele nieporozumień, które spowodowane są głównie brakiem informacji o zakazach jakie w przyszłości mogą dotknąć obszary objęte tą formą ochrony oraz brakiem pełnej informacji o spodziewanych korzyściach. Brak jest podstawowej choćby informacji o tak ważnych narzędziach wspomagania ochrony przyrody jak programy rolno-środowiskowe, które są szansą na uniknięcie wyludnienia wsi polskiej i przetrwanie tysięcy drobnych gospodarstw rolnych. Są także środowiska zdecydowanie przeciwnie ustanawianiu obszarów chronionych, gdyż godzi to w ich interes gospodarczy (np. kopalnictwo kruszyw, żegluga śródlądowa i hydroenergetyka). Promowany jest więc obraz Natury 2000 jako narzuconej przez „ekologów” ścisłej formy ochrony, która spowoduje utworzenie „skansenu” i uniemożliwi jakiegokolwiek rozwój gospodarczy objętych nią regionów. Obraz ten, chociaż całkowicie fałszywy, jest jednak chętnie przyjmowany przez obawiające się bezrobocia i utrudnień w inwestowaniu społeczności lokalne.

Dlatego też proces powstawania ostoj Natura będzie w Polsce procesem wieloetapowych, stopniowych przekształceń, których dokonywać będziemy wzbogacając jednocześnie wiedzę o naszej przyrodzie, jak i doskonaląc umiejętności negocjacji często trudnych do pogodzenia interesów różnych grup społecznych.

Reasumując, można stwierdzić, że sieć Natura 2000 nie powinna wywoływać obaw społecznych, w szczególności właścicieli i użytkowników obszarów Natura 2000. Nie będą naruszane prawa własności, a działania na obszarach stanowiących własność osób fizycznych (w szczególności rolników) mogą być podjęte tylko za ich zgodą na podstawie dobrowolnej umowy cywilno-prawnej.

7.3. Obszary spełniające kryteria Dyrektyw Siedliskowej i Ptasiej (Natura 2000) na Dolnym Śląsku

Dolny Śląsk jest jednym z najbardziej dotkniętych presją człowieka regionów Polski. Intensywna gospodarka rolna oraz wykorzystanie gospodarcze lasów spowodowały niemal całkowite przekształcenie pierwotnych siedlisk przyrodniczych, które zachowały się tylko, i to w zmienionych formach, w najwyższych partiach Karkonoszy, na izolowanych ostańcach skalnych i nielicznych już, niezdegenerowanych torfowiskach. Wydawałoby się więc, że wynikające z polskiego prawa formy ochrony przyrody, jakimi region dolnośląski objęty jest w chwili dzisiejszej, zupełnie wystarczają do zachowania najcenniejszych jego obszarów.

Unijna Dyrektywa Siedliskowa (92/43/EWG) wychodzi jednak z zupełnie innych założeń niż chęć ochrony pierwotnych siedlisk, ich szaty roślinnej

i fauny. Środowisko całej Europy jest zmieniane i przekształcane od tysięcy lat, stąd główny nacisk w Dyrektywie położono na siedliska naturalne i pół-naturalne, których związek z naszą działalnością jest niezaprzeczalny, a które mimo to nadal niosą ze sobą istotne walory przyrodnicze. Wiele z nich wymaga wręcz naszej ciągłej aktywności i utrzymania określonych sposobów zagospodarowania, stąd u podstaw idei Natura 2000 leży bezwzględna konieczność uczestnictwa ludzi, nie tylko ekspertów, lecz przede wszystkim lokalnych społeczności, w procesie utrzymania tego przyrodniczego dziedzictwa.

Natura 2000 nie jest więc nową, narzucaną nam przez Unię Europejską formą ochrony przyrody w rodzaju nowych parków narodowych lub rezerwatów, lecz sposobem na utrzymanie już istniejących walorów środowiska, bez zatrzymywania możliwości rozwoju objętych nią regionów. Oczywiście znalezienie się w takim obszarze uniemożliwia rozwój pewnych szczególnie uciążliwych dla środowiska inwestycji, jednak straty te rekompensowane są przez napływ funduszy krajowych i unijnych przeznaczonych na rozwój rolnictwa rolno-środowiskowego, agro- i ekoturystyki; istnieją także preferencje podczas przyznawania środków z funduszy strukturalnych. Istnieje specjalny fundusz LIFE-Natura, przeznaczony tylko i wyłącznie na finansowanie projektów związanych z tymi obszarami. W bezpośredniej kalkulacji ekono-

micznej ten długotrwały napływ środków jest znacznie bardziej opłacalny niż krótkoterminowe, rabunkowe wykorzystanie zasobów środowiska, które po wyczerpaniu np. złóż kopalin, pozostawia za sobą księżycowy krajobraz, raz na zawsze zamykający drogę dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

W 2004 roku nie można więc mówić ani o proponowanych, ani też projektowanych ostojach Natura 2000 w Polsce. Nawet oficjalne materiały publikowane przez Ministerstwo Środowiska zawierają na ich temat sprzeczne dane, zaś oficjalna lista przedstawiona w Brukseli w marcu 2004 r. będzie jeszcze wielokrotnie konsultowana, zmieniana i dostosowywana do wyników nowych ustaleń.

Konieczne jest natomiast przedstawienie syntetycznej listy wszystkich dolnośląskich obszarów spełniających kryteria Dyrektyw Siedliskowej i Ptasiej, bez przesądzania, który z nich w przyszłości zostanie włączony do sieci. Dostępne w chwili obecnej dane zebrano w tabeli, która krótko podsumowuje najważniejsze informacje dotyczące najcenniejszych przyrodniczo obszarów Dolnego Śląska. Wiele z tych obiektów – jak Góry Stołowe, grzbiet Karkonoszy, Łęgi Odrzańskie, Dolina Baryczy czy Pogórze Kaczawskie to przyrodnicze perły o wartościach, które docenione powinny być nie tylko przez nas – mieszkańców regionu – lecz także daleko poza granicami kraju.

Tabela I.7.1. Obszary spełniające kryteria Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej na Dolnym Śląsku (stan na 15.03. 2004 r.)

L.p.	Kod nadany przez MS*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
1	PLH020001	Chłodnia w Cieszkowie	0,1	Cieszków	kolonia nietoperzy		nocek duży, mopek	
2	PLH020002	Dębniańskie Mokradła	4 758,1	Wińsko Wołów	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie wydmy śródlądowe z murawami szczotlichowymi zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1,00 9,00 1,00 0,50 22,00 0,50 1,00	10 - w tym: nocek duży, bóbr, wydra, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, modraszek teleius, modraszek nausithous, przeplatka aurinia, czerwończyk nieparek, sierpowiec błyszczący	
3	PLH020003, PLB020002	Ostoja nad Baryczą	85 633,1	Cieszków Krośnice Sośnie Milicz Twardogóra Prusice Trzebnica Przygodzice Żmigród Odolanów	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny kwaśne buczyny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie starorzecza i inne naturalne; eutroficzne zbiorniki wodne torfowiska przejściowe i trzęsawiska wydmy śródlądowe z murawami szczotlichowymi żyzne buczyny	0,50 2,00 0,50 2,00 1,00 10,00 5,00 0,10 0,20 0,50	13 - w tym: nocek duży, bóbr, wydra, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg strumieniowy, kielb białopłetwy, piskorz, różanka, koza, koza złotawa, przeplatka aurinia, kozioróg dębosz	19 - w tym: orzeł bielik, kania czarna, kania ruda, bocian czarny
4	PLH020004	Dolina Bobru	10 081,2	Jeżów Sudecki Lubomierz Lwówek Śląski Lwówek Śląski Wleń Wleń	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe murawy kserotermiczne nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością żyzne buczyny	0,50 15,00 2,00 0,50 5,00 0,20 0,50 30,00 0,01 1,00	8 - w tym: mopek, nocek duży, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg strumieniowy, różanka, koza, głowacz białołetwy	

L.p.	Kod nadany przez MS*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
5	PLH020005	Dolina Łachy	910,7	Wińsko Wołów	bory i lasy bagienne grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny lasa łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe murawy kserotermiczne nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie wydmy śródlądowe z murawami szczotlichowymi zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	4,00 15,00 10,00 0,01 0,01 50,00 0,01 1,00	9 – w tym: mopek, nocek duży, bóbr, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, piskorz, koza, czerwończyk nieparek, kozioróg dębosz	
6	PLH020006	Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika	15 760,0	Bystrzyca Kłodzka Międzyzlesie Stronie Śląskie	bory górnoreglowe górskie i niżowe murawy bliźniczkowe górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny jaskinie nieudostępnione do zwiedzania jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny lasa łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) żyzne buczyny	25,00 0,90 0,10 0,80 4,60 20,90 1,60 0,10 8,10	7 – w tym: nocek duży, nocek Bechsteina, nocek orzęsiony, podkowiec mały, mopek, minóg strumieniowy, bezlist okrywkowy	
7	PLH020009	Góry Stołowe	11 004,6	Kudowa-Zdrój Lewin Kłodzki Radków Radków Szczytna Szczytna	bory górnoreglowe bory i lasy bagienne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny lasa łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe murawy kserotermiczne niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością torfowiska przejściowe i trzęsawiska torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) wapienne ściany skalne żyzne buczyny	0,87 0,83 0,54 0,38 1,55 0,31 6,00 0,66 0,01 0,50 0,38 0,68 0,03 0,10 3,80	7 – w tym: nocek duży, nocek łydkowłosy, mopek, wydra, traszka grzebieniasta, minóg strumieniowy, głowacz białopłetwy	

L.p.	Kod nadany przez MS*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
8	PLH020010 PLB02003	Grądy w Dolinie Odry (pozostała część w m.in. woj. opolskim)	7 987,8	Jelcz-Laskowice Jelcz-Laskowice Olawa Czernica Siechnice Święta Katarzyna Wrocław-Krzyki	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe łąki selernicowe łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie starorzecza i inne naturalne; eutroficzne zbiorniki wodne zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1,00 20,00 10,00 5,00 30,00 3,00 5,00 20,00	13 – w tym: bóbr, wydra, żółw błotny (reintr.), kumak nizinny, traszka grzebieniasta, kielb białopłetwy, koza, piskorz, boleń, różanka, przeplatka maturna, jelonek rogacz, kozioróg dębosz	22 – w tym m.in. dzięcioł średni, mucholówka białoszyja, mucholówka mała, bocian czarny, orzeł bielik, kania czarna, kania ruda, bocian czarny
9	PLH020011	Kopalnie w Złotym Stoku	0,1	Złoty Stok	kolonia nietoperzy		nocek duży, nocek Bechsteina, nocek orzęsiony, podkowiec mały	
10	PLH020012 (planowana PLB020004)	Karkonosze i Góry Izerskie	39 105,6	Karpacz Kowary Piechowice Szklarska Poręba Podgórzyn Stara Kamienica Kamienna Góra Lubawka Świeradów-Zdrój Mirsk m. Jelenia Góra	bory górnoreglowe bory i lasy bagienne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny żyzne buczyny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie obniżenia dolinkowe i pła mszarne oligotroficzne lub mezotroficzne zbiorniki wodne piargi i gołoborza krzemianowe pionierskie murawy na skałach krzemianowych ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością torfowiska alkaliczne torfowiska przejściowe i trzęsawiska torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) wysokogórskie borówczyska bazyńowe żyzne buczyny	27,50 0,10 0,60 0,10 0,10 0,50 0,10 4,00 0,10 0,10 0,10 0,10 0,00 0,20 0,10 0,10 0,10 0,10 1,00 0,50	8 – w tym: mopek, nocek duży, wydra, traszka grzebieniasta, kumak górski, przeplatka aurinia, pachnica dębowa, szurpek rogera	18 – w tym: cietrzew, głuźzec, jarząbek, sokół wędrowni, orlik krzykliwy, bocian czarny, orzeł bielik, puchacz
11	PLH020013	Kościół w Konradowie	0,1	Łądek-Zdrój	kolonia nietoperzy		nocek duży	

L.p.	Kod nadany przez MS*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
12	PLH020014	Masyw Ślęży	7 146,8	Łagiewniki Marcinowice Jordanów Śląski Sobótka Sobótka	dąbrowy acidofilne jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe murawy kserotermiczne niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie piargi i gołoborza krzemianowe ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością światlista dąbrowa subkontynentalna torfowiska alkaliczne zmiennowilgotne łąki trzęślicowe żyzne buczyny	0,50 0,10 1,50 0,50 0,01 3,00 0,01 0,01 0,20 0,50 1,00 0,50	6 – w tym: nocek duży, mopek, nocek Bechsteina, traszka grzebieniasta, modraszek nausithous, mieczyk błotny	
13	PLH020015 (planowana PLB020005)	Łęgi Odrzańskie	18 023,4	Głogów Głogów Pęcław Jemielno Niechlów Prochowice Rudna Ścinawa Ścinawa Malczyce Miękinia Środa Śląska Brzeg Dolny Wińsko Wołów Szlichtyngowa	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe łąki selernicowe łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe murawy kserotermiczne nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie starorzecza i inne naturalne; eutroficzne zbiorniki wodne zalewane muliste brzegi rzek zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	0,50 13,00 11,00 2,00 19,00 0,10 0,10 14,00 2,00 1,00 1,00	13 – w tym: nocek duży, mopek, wydra, bóbr, kumak nizinny, kielb białopłetwy, boleń, przeplatka maturalna, przeplatka aurinia, modraszek nausithous, modraszek telejus, czerwończyk nieparek, kozioróg dębosz	14 – w tym m.in.: mucholówka białoszyja, mucholówka mała, dzięcioł średni, bocian czarny, orzeł bielik, kania czarna, kania ruda, żuraw
14	PLH020016	Panieńskie Skały	5,0	Lwówek Śląski	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością	60,00 40,00	włosocień delikatny	

L.p.	Kod nadany przez MŚ*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
15	PLH020017	Pasmo Krowiarki	4 880,4	Bystrzyca Kłodzka Kłodzko Lądek-Zdrój Stronie Śląskie	ciepłolubne buczyny storczykowe górskie i niżowe murawy bliźniczkowe górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny jaskinie niedostępne do zwiedzania kwaśne buczyny lasa łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe murawy kserotermiczne niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie piargi i gołoborza wapienne młaki (torfowiska) alkaliczne wapienne ściany skalne źródlika wapienne	20,00 0,50 0,50 11,00 0,01 2,00 1,50 2,00 12,00 0,01 0,01 0,01 0,01	5 – w tym: nocek duży, nocek Bechsteina, podkowiec mały, poczwarówka zwężona, obuwik pospolity	
16	PLH020018	Piekielna Dolina koło Polanicy	110,0	Polanica-Zdrój Szczytina	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny lasa łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością	2,00 5,00 5,00 10,00 5,00 5,00 1,00	3 – w tym: minóg strumieniowy, głowacz białopłetwy, sierpowiec błyszczący	
17	PLH020019	Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej	1 713,3	Bogatynia Bogatynia Zgorzelec	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny jaworzyny na stokach i zboczach lasa łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie starorzecza i inne naturalne; eutroficzne zbiorniki wodne zmiennowilgotne łąki trzęślicowe żyzne buczyny	1,00 5,00 0,50 5,00 5,00 35,00 5,00 5,00 1,00	5 – w tym: nocek duży, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg rzeczny, boleń	

L.p.	Kod nadany przez MŚ*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
18	PLH020021	Rudawy Janowickie	8 298,2	Janowice Wielkie Kamienna Góra Kamienna Góra Marciszów	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny kwaśne buczyny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością żyźne buczyny	0,10 1,00 1,00 1,00 0,01 40,00 0,01 1,00	9 - w tym: nocek łydkowłosy, mopek, nocek duży, podkowiec mały, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, kumak górski, minóg strumieniowy, głowacz białopłetwy	
19	PLH020022	Skalki Stoleckie	2,0	Ząbkowice Śl.	kolonia nietoperzy		nocek duży, nocek Bechsteina,	
20	PLH020023	Torfowisko pod Zieleńcem	208,6	Szczytna	torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) bory bagienne torfowiska przejściowe i trzęsawiska obniżenia dolinkowe i pła mszarne	40,00 30,00 9,00 2,00	nocek orzęsiony, mopek	bocian czarny, dzięcioł czarny
21	PLH020024	Przełomy Pełcznicy pod Książem	242,3	Wałbrzych	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie pionierskie murawy na skałach krzemianowych ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością światłista dąbrowa subkontynentalna	1,00 9,00 46,00 25,00 2,00 2,00 0,50 2,00 2,00	mopek, nocek Bechsteina, nocek duży	
22	PLH020025	Wrzosowisko Przemkowskie	6 606,7	Bolesławiec Gromadka	bory i lasy bagienne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe suche wrzosowiska wydmy śródlądowe z murawami szczytlichowymi zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	2,00 0,50 75,00 5,00 2,00	dane niedostateczne	27 - w tym m.in. cietrzew, głuźzec, orzeł bielik, kania czarna, kania ruda, dzięcioł średni, muchołówka białoszyja, muchołówka mała, żuraw, derkacz
23	PLH020026	Sztolnie w Leśnej	0,1	Leśna	kolonia nietoperzy		nocek duży, nocek Bechsteina, mopek	
24	PLB020006	Stawy Przemkowskie			ostoją powołaną dla ochrony dużych skupisk ptaków wodno-błotnych, na podstawie Dyrektywy Ptasiej			
25	PLH020028	Kamionki	0,1	Pieszycy	ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością	0,80	zanokcica serpentynowa	

L.p.	Kod nadany przez MS*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
26	Nie zgłoszona PLH020020 & PLB020001	Puszcza Zgorzelecko-Osiecznicka	91 060,0		wydmny śródlądowe z murawami szczerlichowymi starorzecza i inne naturalne; eutroficzne zbiorniki wodne nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym suche wrzosowiska górskie i niżowe murawy bliźniczkowe zmiennowilgotne łąki trzęślicowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie torfowiska przejściowe i trzęsawiska obniżenia dolinkowe i pła mszarne kwaśne buczyny grąd środkowoeuropejski dąbrowy acidofilne bory i lasy bagienne las y łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	0,10 0,50 0,20 0,50 5,00 0,30 2,00 1,00 0,10 0,10 1,00 1,00 4,00 0,10 3,00	19 – w tym: mopek, nocek duży, bóbr, wydra, wilk, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg strumieniowy, minóg rzeczny, boleń, różanka, piskorz, koza, czerwończyk nieparek, jelonek rogacz, kozioróg debosz, trzepla zielona, sierpowiec błyszczący, żaglik włoskowany	25 w tym min.: głuszc, cietrzew, kania czarna, kania ruda, derkacz, żuraw, puchacz, orzeł bielik, mucholówka białoszyja, mucholówka mała, dzięcioł średni, lelek kozodój
27	Nie zgłoszona PLH020007	Góry i Pogórze Kaczawskie	42 527,0		nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników suche, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae) murawy kserotermiczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe zmiennowilgotne łąki trzęślicowe górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie źródlika wapienne wapienne ściany skalne ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością jaskinie niedostępne do zwiedzania kwaśne buczyny żyzne buczyny ciepłolubne buczyny storczykowe grąd środkowoeuropejski jaworzyny na stokach i zboczach las y łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	1,00 1,00 1,00 1,00 2,00 0,10 5,00 2,00 0,10 0,10 0,10 0,10 10,00 4,00 0,20 5,00 1,00 1,00	13 – w tym: nocek duży, nocek Bechsteina, nocek łydkowłosy, mopek, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg strumieniowy, różanka, koza, piskorz, bezlist okrywkowy, włosocień delikatny, obuwik pospolity	

L.p.	Kod nadany przez MS*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
28	Nie zgłoszona PLH020008	Góry Sowie i Bardzkie	ok. 9 000		jaworzyny na stokach i zboczach żyzne buczyny kwaśne buczyny murawy kserotermiczne ściany skalne i urwiska nawapienne porośnięte roślinnością ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe górskie i niżowe murawy bliźniczkowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie grąd środkowoeuropejski bory górnoreglowe	1,00 10,00 20,00 0,10 0,10 0,10 1,00 0,10 1,00 5,00 5,00 0,10	6 – w tym: nocek duży, nocek Bechsteina, mopek, różanka, poczwarówka zwężona, zanokcica serpentynowa	
29	Nie zgłoszona PLB020006	Zbiornik Mietkowski	ok. 1 100		obszar miał zostać utworzony z uwagi na liczne występowanie ptaków wodno błotnych			
30	Nie zgłoszona PLH020008	Góry Sowie – Przełom Bystrzycy (obecnie w innych granicach)	ok. 600 ha		kwaśne buczyny jaworzyny na stokach i zboczach żyzne buczyny niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością grąd środkowoeuropejski górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe	b.d. b.d. b.d. b.d. b.d. b.d.	dane niedostateczne	
31	Nie zgłoszona, mimo przygotowanej dokumentacji **	Wzgórza Kielczyńskie	200,0		ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością grąd środkowoeuropejski murawy kserotermiczne	1,00 5,00 2,00	zanokcica serpentynowa	
32	Nie zgłoszona, mimo przygotowanej dokumentacji	Grodzcin i Homole k. Dusznik	200,0		murawy kserotermiczne grąd środkowoeuropejski kwaśne buczyny żyzne buczyny jaworzyny na stokach i zboczach górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe starorzecza i inne naturalne; eutroficzne zbiorniki wodne niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie młaki (torfowiska) alkaliczne lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	10,00 5,00 2,00 5,00 1,00 0,50 0,10 2,00 0,10 1,00	dane niedostateczne	

L.p.	Kod nadany przez MŚ*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
33	Nie zgłoszona, mimo przygotowanej dokumentacji	Ostrzyca Proboszczowicka	20,0		jaworzyny na stokach i zboczach murawy kserotermiczne grąd środkowoeuropejski ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością gołoborza i piargi krzemianowe	10,00 1,00 20,00 1,00 2,00	brak danych	
34	Nie zgłoszona PLH020013	Kościół Św. Mikołaja we Wleniu	0,2	Wleń	kolonia nietoperzy		nocek duży	
35	Nie zgłoszona PLH020011	Jaskinie Połomu	1,0	Wojcieszów	kolonia nietoperzy		nocek duży, nocek Bechsteina, nocek łydkowłosy, mopek	
36	Poponowana – do uzupełnienia	Wzgórza Niemczańsko- Strzelińskie (w tym proponowane wcześniej niewielkie ostoje: „Wąwóz Piekło” k. Niemczy, „Muszkowicki Las Bukowy” oraz „Łąki w dolinie Małej Ślezy”)	11 100,0		kwaśne buczyny łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie lasz łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe murawy kserotermiczne żyzne buczyny zmiennowilgotne łąki trzęślicowe suche wrzosowiska	10,00 2,00 0,50 0,50 0,50 2,00 0,50 0,50	5 – w tym: nocek duży, nocek Bechsteina, mopek, kumak nizinny, piskorz	14 w tym ok.: bocian czarny, derkacz, mucholówka białoszyja, trzmiełojad, dzięcioł średni
37	Poponowana – do uzupełnienia	Dolina Bystrzycy i Strzegomki	ok. 7 000		starorzecza i inne naturalne; eutroficzne zbiorniki wodne zalewane, muliste brzegi rzek zmiennowilgotne łąki trzęślicowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie grąd środkowoeuropejski lasz łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	1,00 0,10 2,00 10,00 5,00 2,00 2,00	dane niedostateczne	
38	Proponowana – do uzupełnienia	Góry Krucze i Zawory	ok. 5 000		żyzne buczyny kwaśne buczyny lasz łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością gołoborza i piargi krzemianowe	3,00 7,00 1,00 1,00 10,00 1,00 0,10 0,01 0,01	nocek orzęsiony, nocek duży, podkowiec mały	

L.p.	Kod nadany przez MŚ*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
39	Proponowana - w trakcie badań	Lasy Górowskie	ok. 3 500		nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie starorzecza i inne naturalne; eutroficzne zbiorniki wodne lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe grąd środkowoeuropejski łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe suche wrzosowiska łąki selernicowe	b.d.	5 - w tym: mopek, nocek duży, wydra, bóbr, czerwńczyk nieparek	
40	Proponowana - w trakcie badań	Ujście Widawy we Wrocławiu (opracowanie WWF będzie gotowe w czerwcu 2004)	ok. 900		nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe łąki selernicowe zmiennowilgotne łąki trzęślicowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe grąd środkowoeuropejski górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe	b.d.	co najmniej 4: bóbr, piskorz, barczatka katax, modraszek nausithous	
41	Proponowana - w trakcie badań	Wiewierz	ok. 300		niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe łąki selernicowe zmiennowilgotne łąki trzęślicowe nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników zalewane, muliste brzegi rzek	b.d.	czerwńczyk nieparek	
42	Proponowana, do uzupełnienia	Brzezia Łąka nad Widawą	200-300		lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie	30,00 10,00	żółw błotny (reintr.)	
43	Proponowana, do uzupełnienia	Dobromierz-Chwaliszów	200-250		jaworzyny na stokach i zboczach	30,00	brak danych	
44	Proponowana, do uzupełnienia	Góry Suche	200-300		jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny żyzne buczyny lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	15,00 30,00 5,00 1,00	brak danych	
45	Proponowana, do uzupełnienia	Dolina Czarnej Wody w Jarosławcu k. Legnicy	100-150		lasę łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	20,00	brak danych	

L.p.	Kod nadany przez MS*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
46	Proponowana – w trakcie badań	Przełom Nysy Kłodzkiej k. Morzyszowa	100-150		jaworzyny na stokach i zboczach grąd środkowoeuropejski niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością gołoborza i piargi krzemianowe kwaśne buczyny	30,00 5,00 2,00 0,50 1,00 0,10 0,50 2,00	brak danych	
47	Proponowana, do uzupełnienia	Góra Zamkowa w Wałbrzychu	ok. 100	Wałbrzych	jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	5,00 10,00 0,10 2,00 1,00	brak danych	
48	Proponowana, do uzupełnienia	Borowa Góra k. Niedowa	ok. 100	Zgorzelec	grąd środkowoeuropejski murawy kserotermiczne	70,00 5,00	brak danych	
49	Proponowana, do uzupełnienia	Kopuła Chelmcza	ok. 100		jaworzyny na stokach i zboczach kwaśne buczyny	15,00 30,00	brak danych	
50	Proponowana – w trakcie badań	Warzęgowskie Wzgórza	ok. 150		grąd środkowoeuropejski lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie łąki selernicowe		kumak nizinny	
51	Proponowana, do uzupełnienia	Czarne Urwisko k. Lutyni	70,0	Łądek Zdrój	jaworzyny na stokach i zboczach grąd środkowoeuropejski żyzne buczyny ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością	10,00 10,00 30,00 0,50	brak danych	
52	Proponowana, do uzupełnienia	Wąwóz Żółtego Potoku	50,0	Żółty Stok	jaworzyny na stokach i zboczach murawy kserotermiczne	25,00 5,00	dane niedostateczne	
53	Proponowana – w trakcie badań	Irysowy Zagon k. Gromadzynia	50,0		zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	50,00	dane niedostateczne	
54	Proponowana – w trakcie badań	Chelmek Wołowski	30,0		zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	50,00	dane niedostateczne	
55	Proponowana – w trakcie badań	Kamienny Grzbiet k. Jordanowa	20,0		murawy kserotermiczne	50,00	brak danych	

L.p.	Kod nadany przez MŚ*	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Gmina	Udział siedlisk przyrodniczych w powierzchni obszaru	%	Gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	Liczba gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej
56	Proponowana – w trakcie badań	Wzgórze w Janowicach Wielkich	1,5	Janowice Wlk	ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością murawy kserotermiczne	10,00 10,00	zanokcica serpentynowa	
57	Proponowana - w trakcie badań	Jaskinia Radochowska	0,1	Lądek Zdrój	kolonia nietoperzy		mopek, nocek duży	
58	Proponowana - w trakcie badań	Kompleks Soboń	0,1		kolonia nietoperzy		mopek, nocek duży	
59	Proponowana - w trakcie badań	Kompleks Sokolec	0,1	Walim	kolonia nietoperzy		nocek Bechsteina, nocek duży, mopek	
60	Proponowana - w trakcie badań	Sztolnia w Podlesiu	0,1		kolonia nietoperzy		nocek Bechsteina, nocek duży, mopek	
61	Proponowana - w trakcie badań	Kompleks Włodarz	0,1	Głuszycza	kolonia nietoperzy		nocek Bechsteina, nocek duży, mopek	
62	Proponowana - w trakcie badań	Dolina Białej Łądeckiej	ok. 10 km	Lądek Zdrój	kilka typów siedlisk nadrzecznych	90,00	brak danych	

Dodatkowo na granicy województwa dolnośląskiego z woj. lubuskim leżą:

- a) Buczyna Szprotawsko-Piotrowicka (w granicach woj. dolnośląskiego prawie 800 ha)
- b) Dolina Nysy Łużyckiej - Łuk Mużakowa (ok. 1000 ha)

* Ostoje oznaczone kodem znalazły się na liście opublikowanej przez Ministerstwo Środowiska jako przeznaczone do zgłoszenia do Komisji Europejskiej w dniu 31.03.2004. Prawdopodobnie część z nich (leżących w dolina rzecznych) zostanie z tej listy wyłączona tuż przed zgłoszeniem.

** Ostoje te posiadają przygotowaną dokumentację i bardzo wysokie walory przyrodnicze, jednak nie znalazły się na liście MŚ z marca 2004. Ich walory przyrodnicze nie pozwalają jednak na ich pominięcie - ostoje te będą przedmiotem dalszych negocjacji.

*** Ostoje te mają dokumentację gotową lub są przedmiotem intensywnych badań prowadzonych przez organizacje pozarządowe i naukowców. Zgłoszenie części z nich nastąpi z niezależnej listy organizacji pozarządowych bezpośrednio w Komisji Europejskiej. Obszary nie spełniające wymagań nie będą zgłaszane.